

De tjasker is terug in de provincie Groningen

door W. O. Bakker

De tjasker was vroeger een bekend molentype in de noordelijke provincies en was verspreid van Friesland tot de Dithmarschen in Sleeswijk-Holstein. In Friesland waren twee typen de bok- en de paaltjaskers. In Duitsland o.a. in Riepsterhammrich had men boktjaskers, waarvan nu in die buurt weer twee nieuwe gebouwd zijn. Bij ons waren alleen paaltjaskers bekend. Er stonden o.a. enkele bij Grijpskerk, in het zuidelijk Westerkwartier en ook in de Woldstreek. Rond Scharmer en Harkstede waren deze molentjes ook bekend en men noemde ze hier 'tonmolens'. Bij onze Groninger molenliefhebbers kwam de wens naar voren om ook weer een tjasker en een spinnekop hier te krijgen.

Op initiatief van wethouder P. Drenth van Scheemda en Cor Gerkes uit Groningen, toen een leerling van Drenth, gingen we in januari 1989 naar Wijckel (gem. Gaasterland) en naar het natuurge-

bied de Weerribben bij Ossenzijl in Overijssel waar vier tjaskers veel aandacht kregen en ook de spinnekop 'De Wicher' uitvoerig werd bekeken.

Uiteindelijk stelde de gemeente

Scheemda geld beschikbaar om een tjasker te laten bouwen en dit geschiedde in 1991 door de Stichting Werkgelegenheidsprojecten in de vroegere brandweerkazerne in Wildervank. Eerst werd een groot schaalmodel gemaakt die al dienst heeft gedaan op tentoonstellingen o.a. in Termunterzijl.

In 1991 meldde "De Zelfzwichter" No. 3, dat de molen geplaatst zal worden bij het Midwolderbos voor het opmalen van water in een natuurgebied van Het Groninger Landschap.

De heer P. Drenth wordt de stimulator genoemd.

In april 1992 wordt gemeld dat de molen nog in Wildervank staat, maar in 1993 is de definitieve plaats bepaald en daar werd het nodige grondwerk verricht en daarna de molen geplaatst bij de zandafgraving langs de Sebo Ennemaweg.

Op 20 september werden we uitgenodigd om de officiële ingebruikstelling bij te wonen.

De samenkomst werd gehouden in de schuur van de familie Sportel op korte afstand van de tjasker gelegen.

Hier was een grote groep genodigden en belangstellenden bijeengekomen. We werden welkom geheten door de heer Drenth, wethouder en vanmiddag ook loco-burgemeester van de inmiddels sterk vergrootte gemeente Scheemda. In het bijzonder welkom voor mevrouw M. de Meijer als gedeputeer-

de van de provincie Groningen, die voor de eerste keer in functie in Scheemda was. Ze roemde de samenwerking door velen om hier zoiets in stand te brengen en noemde tevens het door de provincie veranderde monumentenbeleid, wat door velen, niet alleen uit de molenwereld, als zeer bedreigend wordt gezien.

De heer Schollema van de Stichting Werkgelegenheidsprojecten vertelde dat het een moeilijke klus was voor de drie leerlingen die de molen bouwden onder leiding van de heer Arkema, naar tekeningen en aanwijzingen van molenmaker J.D. Medendorp.

Diverse sprekers voerden nog het woord, o.a. de heer J. Slim van de Molenstichting Oldambt, die het molentje in beheer krijgt.

Daarna wandelden we naar de molen; een genot tijdens één der weinige mooie septemberdagen.

De molen was door leerling-moleenaar Johan Teuben (16 jr.) uit Winschoten reeds opgezeild en hier stelde mevrouw de Meijer, met Johan als hulp, de molen in werking.

Met behulp van handkracht en soms een beet je wind werd er enig water opgepompt en men kon zien dat het molenerfje en de watergangen keurig waren aangelegd. De molen staat er mooi in een ruime omgeving en alleen aan de oostkant staan bomen langs de op enige afstand gelegen weg. Het moleneilandje en de wateraf-

voer is in beton uitgevoerd en dat zag er nog erg nieuw uit, maar dat zal na enige tijd wel minder opvallend zijn. Hierna gingen we weer naar de boerderij, waar een boerenkapel, samengesteld door leden van twee muziekcorpsen, het geheel opluisterde.

We werden goed onthaald waarna de heer Drenth iedereen bedankte voor alle vormen van medewerking en meteen ook de bij ons zo graag gewenste spinnekop memoreerde. Ook hiervoor wil hij zich graag inzetten.

De omgeving is er hier geschikt voor, maar technisch is een spinnekop veel ingewikkelder dan een tjasker en zal heel wat meer gaan kosten. 'We gaan er ons mee bezig

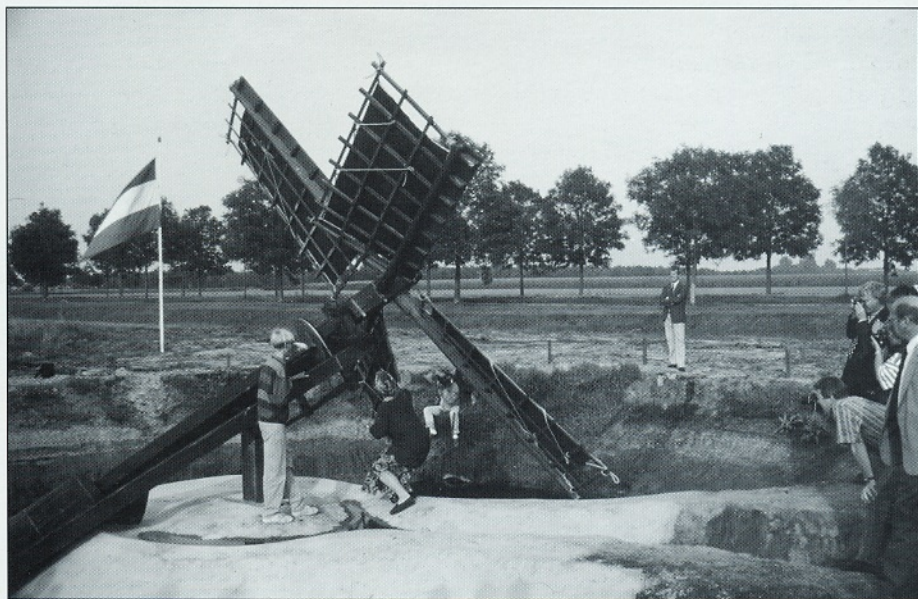
houden' aldus de heer Drenth.

Daarna gingen we voldaan huiswaarts, na het zien van één onzer bereikte doelstellingen.

De tjasker zal worden bemalen door Johan Teuben en de heer Drenth als tweede molenaar.

De molen ziet er keurig en solide uit. De vier nieuwe zeiltjes werden gemaakt door mevrouw Pouw uit Naarden, die met haar man de reis naar Midwolda had ondernomen.

De vlucht van het molentje is 5.40 m. De tonmolen heeft een doorsnede van 0.40 m. en de lengte ervan is 2.70 m. We zullen hopen dat Johan er veel mee zal draaien en dat de blauwe wimpel van "De Hollandsche Molen" aan de vlaggemast zal wapperen.

*De feestelijke ingebruikname van de nieuwe tjasker in Midwolda.
Foto: F.L. Humbert 20-9-1993.*